

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Ankstyvasis skaitymas

Tėvų apklausos ataskaita

2024 m. rugsėjis

RINKOS TYRIMŲ CENTRAS

Metodika ir apklaustųjų charakteristikos

Tyrimo metodika

Visuomenės nuomonės apklausa apie ankstyvojo skaitymo įpročius atlikta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos užsakymu 2024 m. rugpjūčio – rugsėjo mėnesiais.

Apklausa vykdyta telefoninio interviu būdu, taikant atsitiktinių telefono numerių generavimu paremtą atranką. Tyrimo visuma – visi Lietuvos tėvai, turintys jaunesnių nei 3 metų vaikų. Paskambinus respondentams, buvo klausiama, ar šeima turi tyrimo sąlygas atitinkančių vaikų. Jei taip, buvo prašoma sudalyvauti apklausoje. Taip pat buvo taikomos kvotos, kad apklausiamieji atitiktų visos Lietuvos gyventojų proporcijas pagal apskritį ir gyvenamosios vietos dydį.

Viso buvo atliktas 9053 sėkmingi skambučiai (kas nors atsiliepė į skambutį). Neatitiko atrankos kriterijų (neturi tokio amžiaus vaikų, papuolė į kvotas, kurios jau buvo užpildytos) arba nesutiko dalyvauti dar neišsiaiškinus, ar atitinka kriterijus 7589 namų ūkiai. Atsisakė dalyvauti apklausoje (iš tikusių pagal atrankos kriterijų) 1160 namų ūkių, apklausti 304 respondentai.

Apklausą atliko 7 interviuotojai. 15 proc. visų interviu įrašų buvo perklausyti kokybės kontrolės tikslu.

Visos imties maksimali statistinė paklaida yra $\pm 5,6$ proc.

Ataskaitoje pateikiami palyginimai su 2021 m. atliktu analogišku tyrimu.

Apklaustųjų charakteristikos

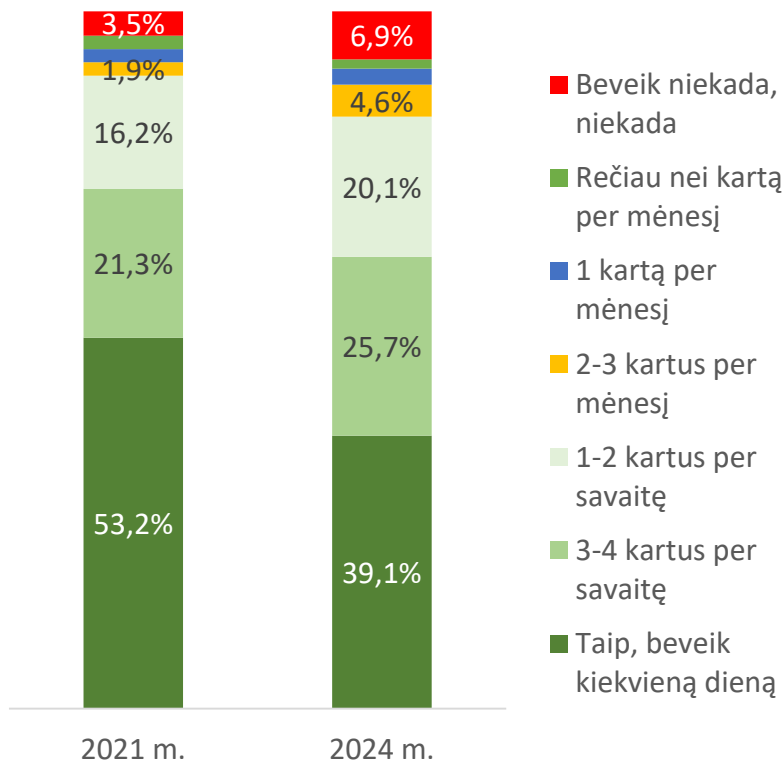
		N	Proc.
Lytis	Vyras	81	26,6%
	Moteris	223	73,4%
Amžius	Iki 30 m.	73	24,0%
	30 - 34 m.	106	34,9%
	35 - 39 m.	83	27,3%
	40 + m.	42	13,8%
Išsimokslinimas	Vidurinis, profesinis	44	14,5%
	Specialusis vidurinis, aukštesnysis, kolegija	33	10,9%
	Universitetinis	78	25,7%
Pajamos	Iki 500 EUR	49	16,1%
	501 – 800 EUR	63	20,7%
	801 – 1000 EUR	60	19,7%
	1001 ir daugiau EUR	77	25,3%
	Nenoriu nurodyti	55	18,1%
Gyvenamoji vieta	Didmiestis	49	16,1%
	Rajono centras	63	20,7%
	Kiti miestai	60	19,7%
	Kaimiška vietovė	77	25,3%

Pagrindiniai rezultatai

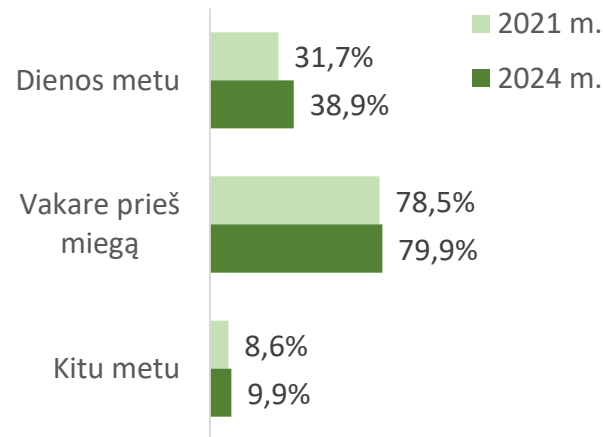
Skaitymo vaikams įpročiai

Ar dažnai skaito vaikams?

Beveik pusė (47%) tų, kurie neskaityto savo vaikui (21 resp.), sako to nedarantys, nes jis dar per mažas, nesupranta. Penktadalis to nedaro, nes neturi laiko, dar tiek pat – nepagalvojo, kad tai reikėtų daryti. 43 % jų ketina pradėti skaityti, iki vaikai sukaks 1 metai, dar 20 proc. – iki sukaks 3 metai, o likusieji vėliau arba niekada.

Kada skaito?

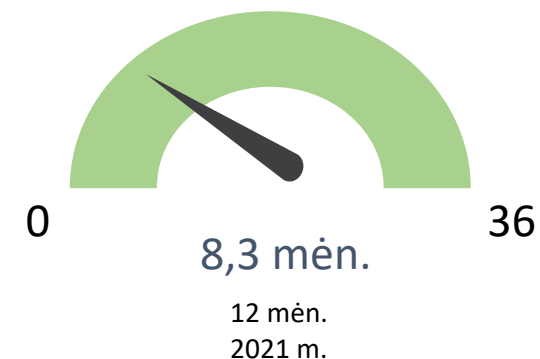
Kas dažniausiai skaito vaikui?

	2021 m.	2024 m.
Mama	94,1%	92,9%
Tėtis	36,6%	36,0%
Brolis, sesė	13,2%	9,2%
Seneliai	10,9%	11,7%
Auklė	1,0%	1,4%

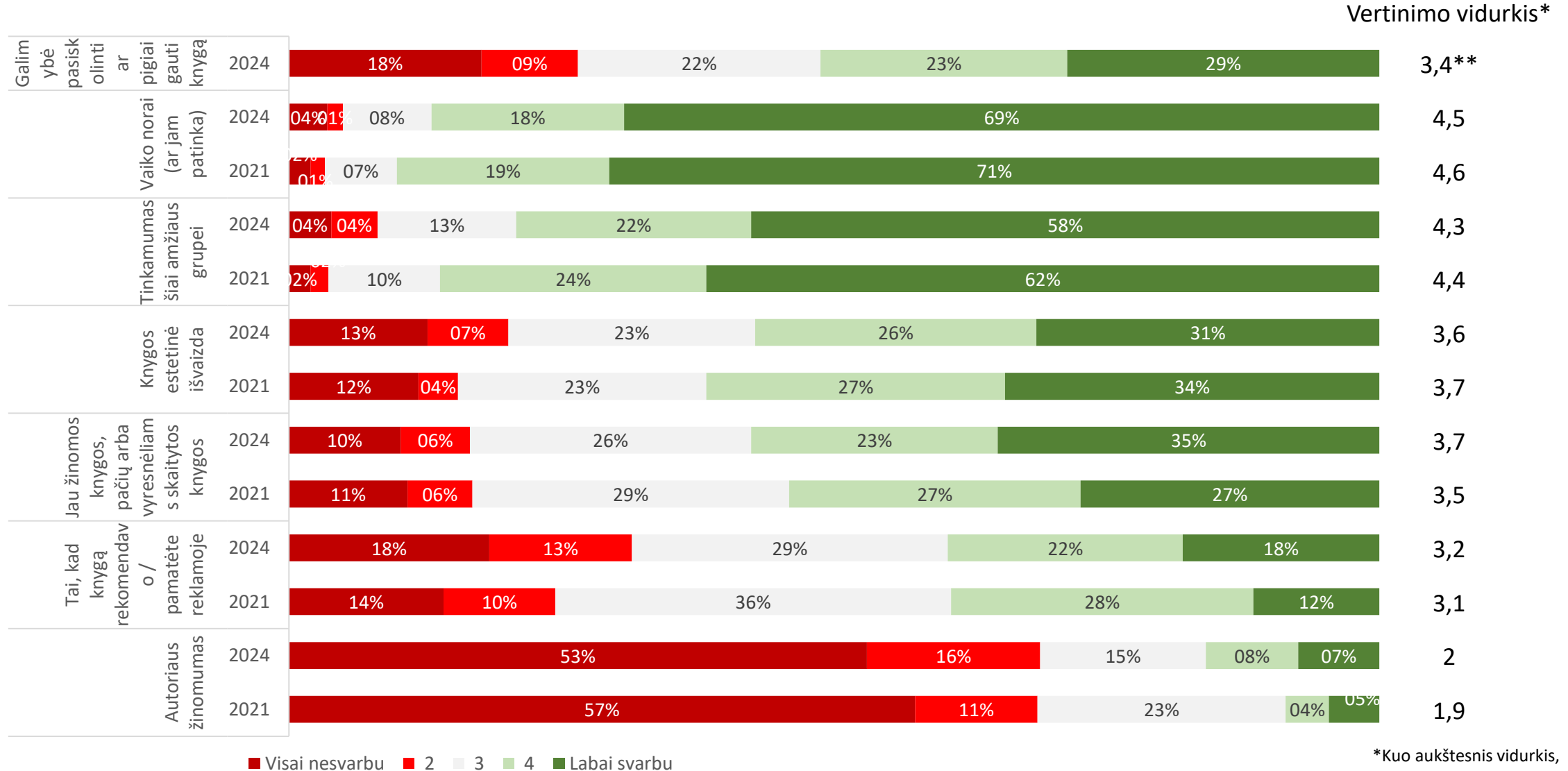
Vidutinis skaitymo laikas

Vidutinis amžius, kada pradėjo skaityti vaikui

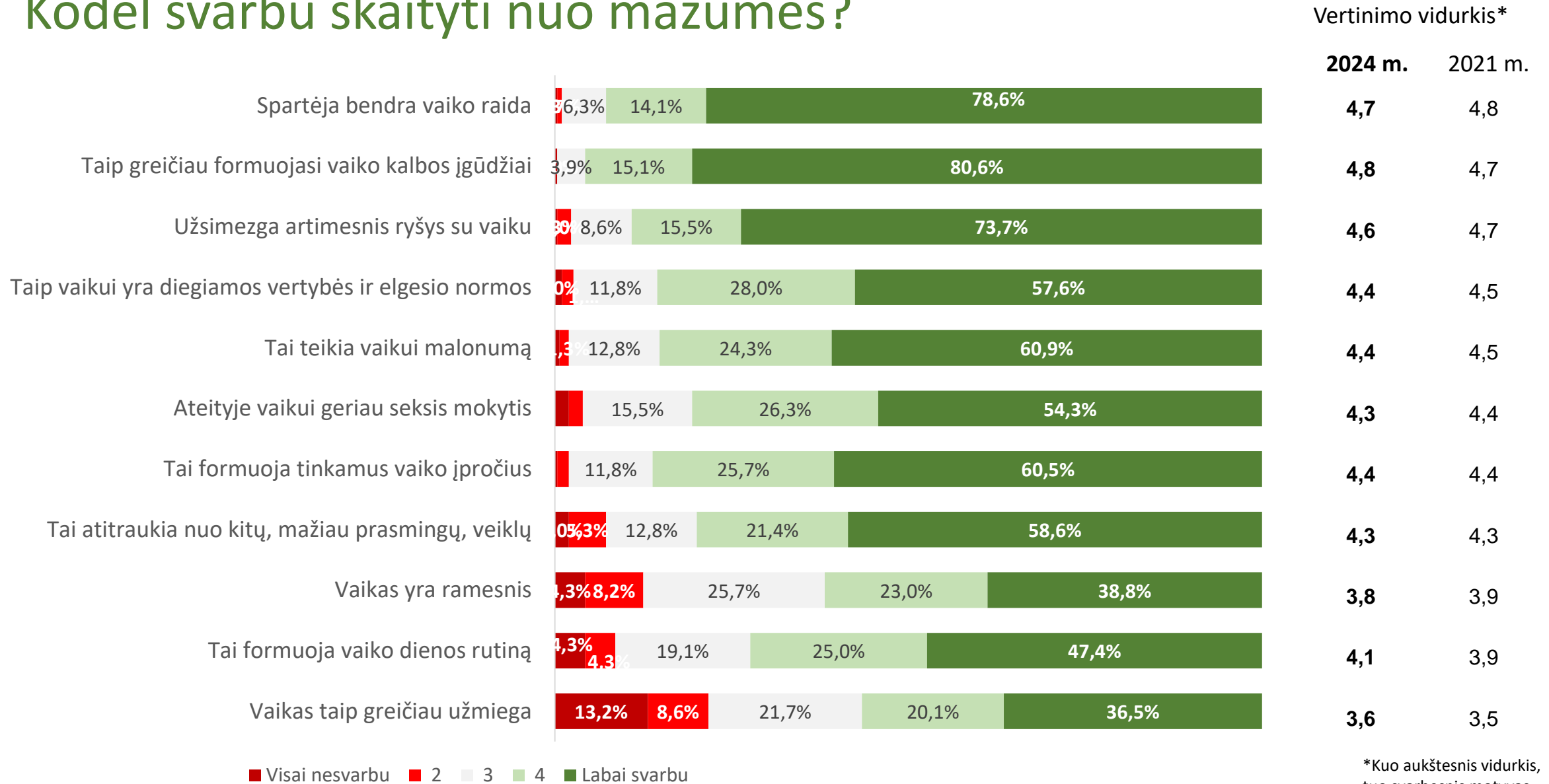
Kas svarbiausia renkantis knygą?

*Kuo aukštesnis vidurkis, tuo svarbesnis kriterijus

** Šio kriterijaus nebuvo 2021 m.

Kodėl svarbu skaityti nuo mažumės?

■ Visai nesvarbu ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ Labai svarbu

*Kuo aukštesnis vidurkis, tuo svarbesnis motyvas

Informacija apie ankstyvąjį skaitymą

Informacijos apie skaitymą paieška

2021 m. 2024 m.

Ieškojo ir rado

25 %

24 %

Ieškojo, bet nerado

5 %

6 %

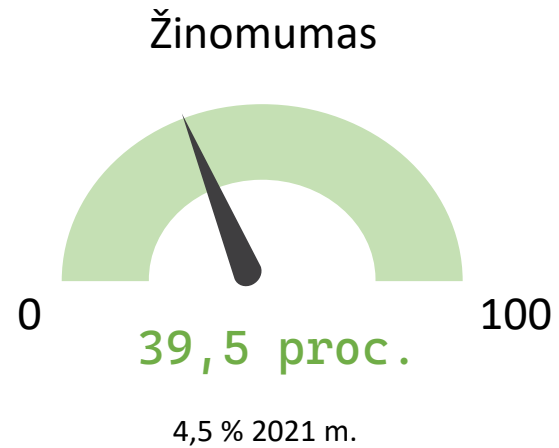
Neieškojo

70 %

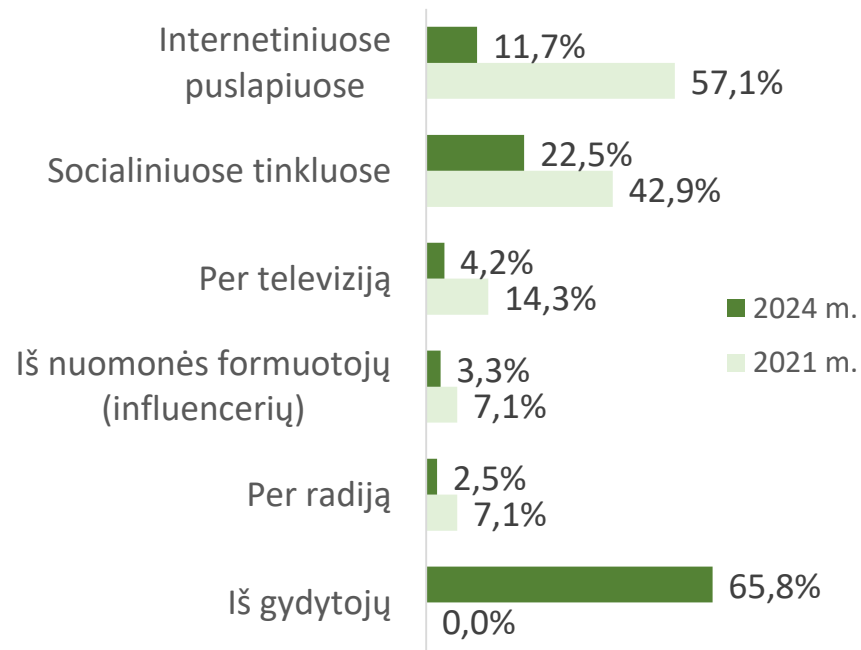
70 %

Kur ieško informacijos?	2021 m.	2024 m.
Ieškau informacijos socialiniuose tinkluose	52,6%	49,5%
Ieškau informacijos specialiai vaikų literatūrai skirtuose interneto puslapiuose (pvz.: ibbylietuva.lt)	37,9%	23,1%
Ieškau informacijos bibliotekų interneto puslapiuose arba socialinių tinklų paskyrose	35,8%	18,7%
Ieškau informacijos specialiai literatūrai skirtuose interneto puslapiuose (pvz.: goodreads.com)	31,6%	31,9%
Kreipiuosi draugų, pažįstamų, giminių rekomendacijų	27,4%	26,4%
Ieškau informacijos spaudoje, leidiniuose	25,3%	17,6%
Kreipiuosi kitų tėvų rekomendacijų	24,2%	22%
Kreipiuosi specialistų rekomendacijų	18,9%	23,1%
Ieškau bookstagramerių rekomendacijų	6,3%	11%

Projekto „Knygų startas“ žinomumas ir vertinimas

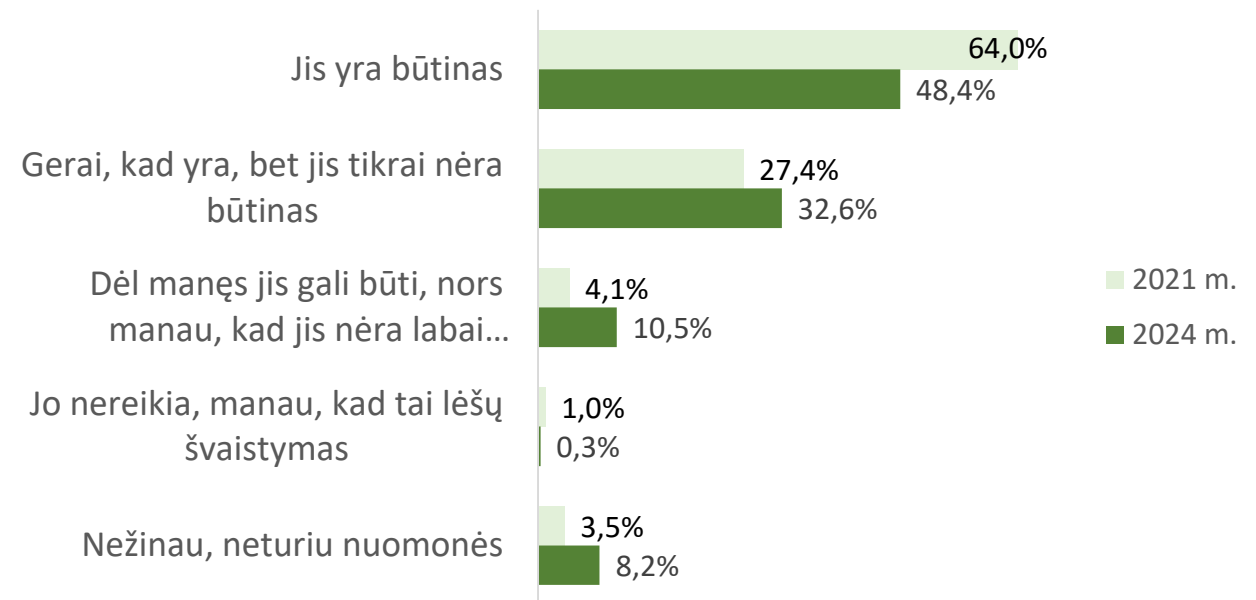

Iš kur sužinojo apie projektą?

Nuomonė apie projekto reikalingumą

Užduodant šį klausimą respondentams buvo perskaitytas trumpas projekto aprašas (žr. klausimyne)

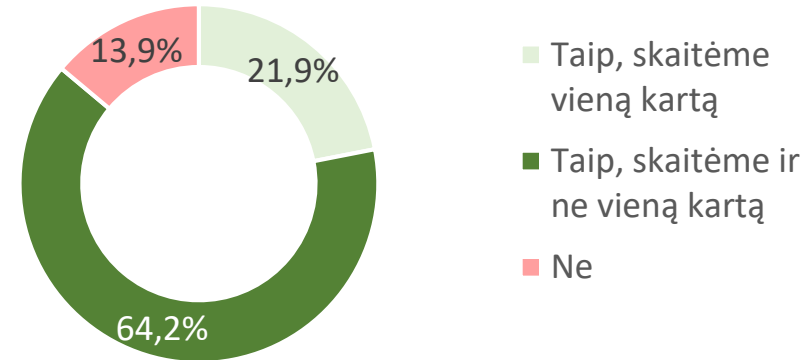

Ankstyvojo skaitymo lauknešelis

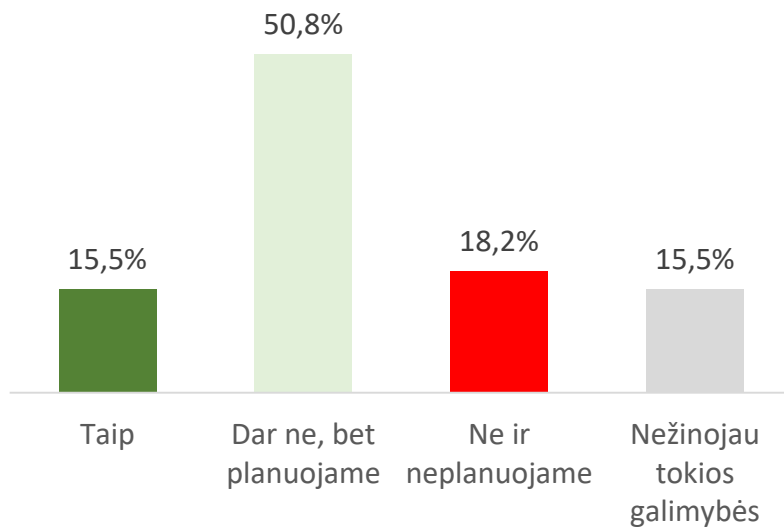
Ar yra gavę lauknešį?

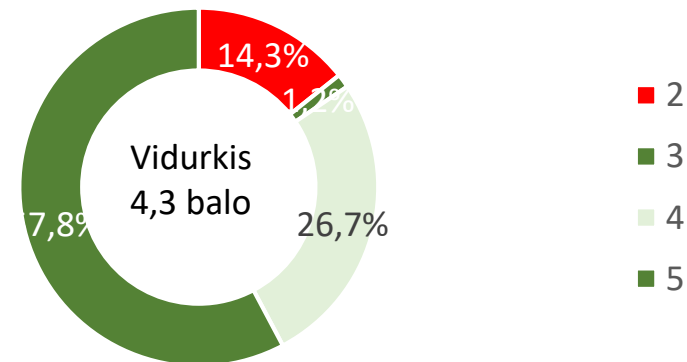
Ar skaitė jame buvusią knygelę?

Ar užregistravo vaiką į biblioteką?

Ar patiko knygelė*?

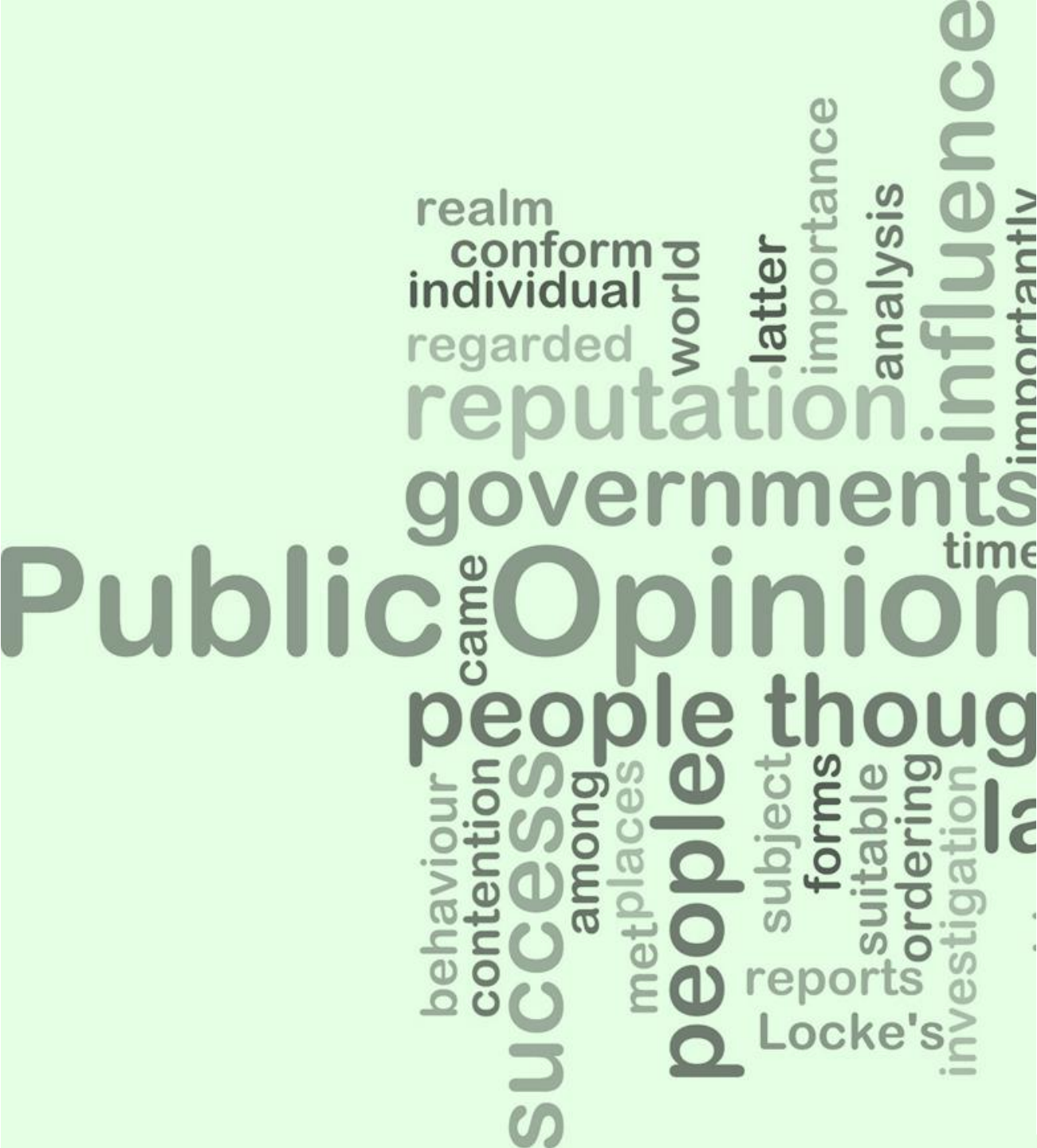
*1 – visiškai nepatiko, 5 – labai patiko

Išvados

Išvados

- ❖ Palyginti su 2021 m. beveik dvigubai (nuo 3,5% iki 6,9 proc.) padaugėjo neskaitančių savo vaikams tėvų. Gerokai (14 procentinių punktų, toliau – p.p.) sumažėjo tų, kurie skaito vaikams kiekvieną dieną (39%). Tikėtina, kad elgesio pokyčiai galėjo atsirasti pasibaigus Covid pandemijai ir keičiantis bendram visuomenės elgesiui.
- ❖ Vidutinis amžius, kada tėvai pradeda skaityti savo vaikams, sumažėjo iki truputį daugiau nei 8 mėnesių. Tikėtina, kad „Knygų starto“ projektas padėjo paankstinti šį amžių.
- ❖ Reikšmingų dažniausiai skaitančiųjų asmenų, vidutinio skaitomo laiko ir dienos meto, kai yra skaitoma, pokyčių palyginti su 2021 m. nėra.
- ❖ Knygos pasirinkimo kriterijai per šį laikotarpį nepasikeitė. Vaiko norai ir tinkamumas tam tikram amžiui yra pagrindiniai kriterijai renkantis knygą skaitymui. Galimybė gauti knygą nemokamai ar pigiai buvo tarp vidutiniškai vertinamų kriterijų.
- ❖ Tėvai įžvelgia daug ankstyvojo skaitymo privalumų, o dauguma jų susiję su vaiko raida ir gebėjimų ugdymu. Taip pat akcentuojamas ryšio su vaiku formavimas bei vertybių ugdymas. Mažiausiai svarbūs tėvams atrodo dienos rutinos ir vaiko nuraminimo, paruošimo miegui motyvai, nors jų elgesys rodo, kad šie elementai taip pat yra reikšmingi, o dienos rutinos motyvas vienintelis palyginti su ankstesniu tyrimu reikšmingiau padidėjo.
- ❖ Kaip ir prieš trejus metus tik ketvirtadalis tėvų specialiai ieško informacijos apie ankstyvąjį skaitymą. Tiems, kurie tai daro, socialiniai tinklai, specializuoti literatūros puslapiai internete ir draugų, artimųjų rekomendacijos yra pagrindiniai šaltiniai. Per trejus metus gerokai mažiau tėvų mini bibliotekas ir specializuotus vaikų literatūros puslapius internete kaip svarbius šaltinius.
- ❖ Projekto „Knygų startas“ žinomumas palyginti su 2021 m. padidėjo beveik 10 kartų iki 39 %. Du trečdaliai žinančiųjų apie jį sužino iš gydytojo. Nors ir truputį suprastėjusi, bendra nuomonė apie projektą yra labai palanki.
- ❖ Beveik du trečdaliai apklaustųjų teigia gavę ankstyvojo skaitymo lauknešėlį, o daugiau nei 85% teigia skaitą joje buvusią knygelę. Ši taip pat vertinama labai gerai. Tačiau tik 15 proc. apklaustųjų teigia užregistravę vaiką bibliotekoje, nors dar pusė ketina tai padaryti.

Ačiū!

UAB Rinkos tyrimų centras
Sporto g. 11, Vilnius
www.rtcentras.lt

El. paštas: info@rtcentras.lt